

Vážení čtenáři,

mottem tohoto čísla Hygieny by mohlo být „Voda o vodě“. Dostáváte totiž do rukou monotematické číslo zaměřené na zdravotní a hygienická rizika rekreačních vod, a to jak v přírodních, tak i v umělých koupalištích. Naším úmyslem bylo poskytnout ucelený pohled na zvolenou problematiku, který by zároveň sloužil jako stručná aktuální příručka, která tu v současnosti chybí.

Unikátním je toto číslo i tím, že po dlouhé době se zde opět objevují jiní než čeští nebo slovenští autoři. Abychom náš pohled doplnili o jinou perspektivu, požádali jsme o články autory z USA a Belgie, kteří představují světovou špičku v daném předmětu bádání.

A konečně zvláštností je i to, že toto číslo pro vás nepřipravila redakce časopisu, ale pracovníci Odborné skupiny hygieny vody ze Státního zdravotního ústavu (SZÚ). Proč? Aby si tímto počinem sobě, ale především vám, připomněli její letošní kulaté výročí. V roce 2008 totiž uplyne 75 let od jejího formálního založení jako samostatné skupiny (tehdy laboratoře). Rok 1933 však nebyl úplným počátkem zájmu o hygienu vody v SZÚ. Již několik let předtím, totiž v rámci IV. oddělení pro bakteriologickou a sérologickou diagnostiku, začala pracovat i „laboratoř planktonologie a hydrologie“ a vůbec prvním pracovníkem SZÚ, který se záhy po založení ústavu (1925) hygienou vody zabýval, byl RNDr. Emanuel Purkyně, pravnuke slavného biologa J. E. Purkyně.

V čele laboratoře (později odborné skupiny) se pak vystřídala celá řada uznávaných odborníků: RNDr. J. Gabriel, MUDr. V. Jiřík, RNDr. J. Chalupa, MUDr. Z. Knotek, RNDr. M. Štěpánek, RNDr. B. Havlík a konečně v současné době MUDr. F. Kožíšek. Jmenovat by však zasloužila i celá řada dalších kolegů. I když ústav procházel během 75 let různými těžkými obdobími a nejednou měnil i svůj název, Odborná skupina hygieny vody si díky vysoké erudici postupně vydobyla obecný respekt, takže v roce 1973 získala výnosem Ministerstva zdravotnictví ČSR statut národního referenčního pracoviště (pod názvem „Referenční laboratoř pro chemické a mikrobiologické vyšetřování pitných a povrchových vod“, od roku 1992 „Národní referenční centrum pro pitnou vodu“). Další podrobnosti o historii skupiny, jakož i mnoho užitečných dokumentů k aktuální problematice hygieny vody, lze nalézt na webové stránce www.szu.cz/chzp/voda.

Říká se, že nic netrvá věčně; lidé a věci se rodí a zase umírají (vznikají – zanikají). Co se překonalo, musí odejít nebo být nahrazeno něčím novým. Právě probíhající transformace SZÚ, která je mj. zdůvodňována nízkou efektivitou práce a nevyžádanou spontánní výzkumnou činností, povede také k zániku naší odborné skupiny v podobě, jak jste ji znali. Ohlížím-li se zpět za prací svou, mých kolegů i všech předchůdců, myslím, že máme být na co hrdi a že se nemáme za co stydět. Smyslem naší práce byla a bude i nadále SLUŽBA druhým, nikoliv sobě.

František Kožíšek
za kolektiv pracovníků Odborné skupiny hygieny vody
Státní zdravotní ústav